

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка»

Інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії

Кафедра образотворчого мистецтва та професійної майстерності

МАТЕРІАЛИ

**VIII регіональної науково-практичної конференції
„ТВОРЧІ ПОШУКИ В ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА
ТА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ:
ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”**

17 квітня 2013 р.

м. Луганськ

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії

Кафедра образотворчого мистецтва та професійної майстерності

МАТЕРІАЛИ

VIII регіональної науково-практичної конференції

**„ТВОРЧІ ПОШУКИ В ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА
ТА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ:
ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”**

17 квітня 2013 р.

м. Луганськ

Творчі пошуки в галузі мистецтва та художньої освіти: традиції, сучасність та перспективи: Матеріали VIII регіональної науково-практичної конференції 17 квітня 2013 р. – Луганськ : Альма-матер, 2013. - 231 с.

У збірнику подано матеріали VIII регіональної науково-практичної конференції «Творчі пошуки у галузі мистецтва та художньої освіти: традиції, сучасність та перспективи» за результатами наукових досліджень проблем професійної освіти майбутніх хореографів, художньо-естетичного виховання молоді засобами хореографічного мистецтва, образотворчого мистецтва, естетичних пошуків у художній культурі сучасності. Збірник розрахований на викладачів ВНЗ III-IV рівня акредитації, аспірантів, викладачів загальноосвітніх шкіл, студентів мистецьких спеціальностей і всіх, хто цікавиться питаннями художньо-естетичної освіти.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри хореографії
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 11.04.2013 року)

Вимоги до оформлення публікацій

Тексти обсягом 5 і більше сторінок формату А4 у редакторі Word. Орієнтація сторінки – книжкова, поля 20 мм, шрифт TimesNewRoman, кегль 12, через 1 інтервал. Структура статті: шифр УДК зліва, через рядок ПІБ автора (авторів), великими літерами назва статті посередині жирним шрифтом, анотація і ключові слова трьома мовами (мовою оригіналу, українською або російською та англійською). Структура статті повинна відповідати вимогам Постанови ВАК України від 15.01.2003 р. № 7-05/1. Елементи статті (у тексті окремо виділяти не треба): 1. постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; 2. аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; 3. виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття; 4. мета статті; 5. виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; 6. висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок; 7. література.

На кожному статтю треба надати рецензію фахівця або наукового керівника.

Редколегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних, цитат, фактів та посилань.

© Автори статей 2013

ЗМІСТ

ЕСТЕТИЧНІ ПОШУКИ В ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ СУЧАСНОСТІ

Бабаскіна М.Ю. Аналіз нерівності статей на прикладі книги Сімони де Бовуар “Друга стаття”	8
Дейнегіна Т.О. Телебачення як засіб формування художньої культури студентської молоді	14
Денісова Н.В. Розвиток художньої освіти в Німеччині	20
Дин Синь Историческая эволюция развития костюма	23
Дойчик М.В. Естетика гідності людини в італійському Відродженні	26
Irdnyenko K.O. The discourse of the Postmodern in the field of aesthetics and cultural theory	33
Калюжна А.А. “Культурний шок” в контексті вивчення сучасної масової культури	37
Ковальова Г.Г. Композитор М.В. Лисенко – творець національного українського музичного стилю	45
Ковальова К.М. Розвиток сучасного театрального мистецтва в Луганську (на прикладі Російського та Українського театрів)	48
Коженівська Т. О. До питання вищої професійної освіти телевізійних журналістів-репортерів	55
Кравчук К.А. Сприйняття експонатів відвідувачами музею	59
Назаренко А.С. Економічні проблеми розвитку музейної справи в Україні	63
Новак Н. Сучасні проблеми естетики природи	67
Пупіна К. В. Автобіографічність у творах Павла Ніліна	69
Розумяк О.В. Людина як суб’єкт соціально-культурної діяльності	75
Рибалко О.О. Естетична ініціація літератури українських шістдесятників	79
Рибіна Р.М. Філософська проблематика літератури «Розстріляного Відродження» (на прикладі творчості М. Хвильового і В. Підмогильного)	83
Соболева О.М. Деякі аспекти формування атакіровки звуку флейтиста	86
Соколовська К.О. Менталітет і ментальність як культурологічні поняття	91
Шульга Т.О.	

Роль жінки-письменниці у сучасній українській літературі95

ОБРАЗОТВОРЧЕ ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Анікіна Т.О., Обухова А.В.

Особливості розвитку художнього різьблення на Луганщині98

Галак Н.В.

Збереження українських традицій у народному мистецтві Луганщини104

Заблодська О.С.

Мистецтвознавчі дисципліни в підготовці магістра образотворчого мистецтва107

Ильина Н.В.

Формирование художественно-образного мышления студентов средствами композиции114

Каспарі О.П.

Художньо-стильові тенденції розвитку пейзажного живопису на Луганщині у ХХ – початку ХХІ ст.119

Назаров Г.Б.

Психоаналітична інтерпретація процесу художньої творчості124

Павлова О.І.

Вплив використання традиційних і нетрадиційних методів навчання у вивченні курсу "Історія мистецтва" у студентів мистецьких спеціальностей130

Репринцева М.

Іконопис Київської Русі як фактор формування естетичної культури сучасної молоді133

Рибалко О.

Тарас Шевченко – студент Імператорської Академії мистецтв135

Сівак А.М.

Специфіка творчого процесу в мистецтві139

Чупіна В.М.

Вища професійна освіта художників-ювелірів як фактор економічного зростання ювелірної галузі142

Ярова Л.П.

Асоціативне мислення як метод у процесі розвитку творчого потенціалу студентів ВНЗ спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво»146

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

Васильченко А.С.

Поняття «балетмейстер» та його значення в розвитку балетного мистецтва .150

Вільховченко Т.І.

Розвиток хореографічного мистецтва на сучасному етапі156

Гао Сюн

Танец модерн – ведущее направление современной хореографии160

Головенко Е.С.

Роль керівника дитячого колективу бального танцю в організації навчально-виховного процесу166

Ключко А.С.	Імпровізація як метод формування адаптивності студентів
Колесникова И.С.	Применение метода наблюдения в реализации учебного курса «Композиция и постановка современных форм танца»
Колесников Г.П.	«Партерная гимнастика» как подготовительный этап изучения классического танца студентами с учетом содержания программы новой специализации ...
Ли Лиша	Русский народный танец как художественное целое современной культуры России
Мяо Линь	Влияние музыки на развитие хореографического искусства
Онопрієнко С.В.	Першоджерельні витоки народних танців східних слов'ян
Павлів Н.С.	Значення системи образотворчо-виразних засобів хореографічного мистецтва для сучасного балетмейстера
Філімонова О.Ю.	Психологічна готовність майбутніх хореографів до професійної освіти
Хань Сяюнь	Современный танец как фактор гармонизации личности
Цинь Ци	Проблема прекрасного в хореографическом искусстве Китая
Челомбитько А.В.	Специфика и природа танца
Чен Си	Формирование танцевальной культуры средствами классического танца ...
Чжан Сяюй	Современность танцевальных сюжетов в русских народных танцах
Відомості про авторів

analysis and evaluation, as well as the formation of visual culture qualified in the field of fine arts.

Keywords: art criticism discipline, visual culture, the perception of art, visual text, interpretation technology, metaphorical thinking, art analysis of art.

УДК 378.015.31:7.012

Н. В. Ильина

ФОРМИРОВАНИЕ ХУДОЖЕСТВЕННО - ОБРАЗНОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ СРЕДСТВАМИ КОМПОЗИЦИИ

В статье рассмотрены проблемы формирования художественно – образного мышления студентов средствами композиции на примере условно – стилизованного натюрморта. Отмечены методические рекомендации на примере выполнения задания. Анализ практики освоения декоративной композиции выявил трудности, с которыми сталкиваются студенты в творческом процессе работы над декоративной композицией. Необходимо искать пути повышения эффективности формирования образного мышления и создания условий активизации творческих способностей студентов.

Ключевые слова: художественно-образное мышление, композиция, декоративная композиция, условно-стилизованное изображение.

Художественно-образное мышление, являющееся основополагающим условием готовности к творческой работе в школьном и вузовском образовании, формируется в процессе профессионального образования. Особое значение в этом процессе приобретает вузовский этап, в ходе которого формируются образное мышление, способствующее осмыслению формы, объёма на качественно новом трансформационном уровне создания художественного образа.

Преподавание декоративно-прикладного искусства на факультете изобразительного искусства предполагает наличие специальной и профессиональной подготовки художника-педагога. Развитие образного мышления непосредственно связано с декоративной композицией, где у студентов формируется абстрактное, отвлеченное от природы отношение к созданию композиции. Смысл процесса образного мышления - научиться видеть и воспринимать окружающее с последующей трансформацией увиденного, с целью создания художественного образа. В этом случае развитие образного мышления играет ключевую роль в воспитании, обучении студентов декоративному искусству. Вместе с тем высшая школа закладывает основы специальной грамотности и мастерства формирует мировоззрение художника-педагога.

Актуальность исследования в области методики художественного образования и системы эстетического воспитания в целом объясняется значимостью декоративного творчества в работе будущего педагога-специалиста в области искусства.

Проблемы использования декоративно-прикладного искусства в эстетическом воспитании и художественном образовании как мощного средства приобщения к художественному творчеству широко освещены в работах многих ведущих исследователей: А.В.Бакушинского, В.А. Баратулина, Н.А.Горяевой, Т.С.Комаровой, В.В.Корешкова, Ю.В.Максимова,

Л.Г.Савенковой, Н.М.Сокольниковой, А.С. Хворостова, Т.Я. Шпикаловой и др.

Вместе с тем, безусловно, важна деятельность выдающихся художников-педагогов, которые, начиная с конца XIX века, концентрируют свое внимание на основополагающем значении композиции, ее определяющей роли в формировании образного мышления и творческого развития. Это такие мастера, как Е.Барчай, Н.Н.Волков, И.Иттен, Д.Н.Кардовский, В.В.Кандинский, Н.П.Крымов, К.С.Малевич, Н.Н.Ростовцев, А.А.Унковский, П.Н.Филонов, В.А.Фаворский, П.П.Чистяков, Е.В.Шорохов, В.С.Щербаков, А.В.Щербаков и др.

Однако следует отметить, что формирование художественно-образного мышления студентов художественных специальностей крайне редко выделялось в отдельно поставленную проблему, а обычно рассматривалось в комплексе с другими проблемами преподавания рисунка. Для того чтобы обосновать методы и формы внедрения достижений мастеров прошлого в процесс подготовки современного педагога искусства необходимо собрать и проанализировать обширный материал, касающийся продуктивной работы в пространстве искусства при определяющем значении семантического подхода в творческом развитии студентов. Эта область педагогических исследований пока не нашла конкретного воплощения в современной науке. Поэтому к числу не достаточно решённых проблем специальной подготовки художника-педагога в системе образования педагогических вузов мы относим проблему формирования их образного мышления в процессе освоения курса композиции.

Гипотеза исследования вытекает из предположения о том, что художественно-образное мышление, являясь основой творческого развития педагога художника, в процессе обучения наиболее эффективно формируется на занятиях по композиции, которые в свою очередь в условиях академического образования имеют наибольшие возможности для экспериментирования.

Процесс композиционной деятельности складывается из ряда логически последовательных этапов: эмоционально-образного восприятия мира – замысла – творческих поисков – выбора изобразительно-выразительных средств, технических приемов – корректирующей деятельности – материализации замысла.

Характерными признаками декоративной композиции являются ассоциативность, образность и стилизованность (особо «обостренная», которая достигается путем обобщения, упрощения второстепенных качеств и выявления главных особенностей, концентрированного выражения внешнего сходства использованием гротеска и т.д.). В декоративной композиции важную роль играет то, насколько творчески художник может переработать окружающую действительность и внести в нее свои мысли и чувства, индивидуальные оттенки [1, с. 87].

Изучение стилизации на занятиях по композиции является одним из важнейших в процессе формирования художественного образного мышления студентов. При этом также важна роль стилизации как художественного метода, который в последнее время возрос, так как увеличилась потребность

людей в создании стилистически цельной, эстетически значимой окружающей среды.

Перед педагогами стоит важная задача – студент должен смотреть на вещи, явления, окружающие нас, анализируя внутреннюю конструкцию, состояние объекта, чтобы затем суметь трансформировать, видоизменить, упростить, создать новое, авторское.

Занятия по стилизации необходимо проводить поэтапно, четко следуя методике, начиная от простейших заданий на одно – трех предметные композиции и постепенно подводя к беспредметным, образно-ассоциативным, психологическим. Таким образом, вырисовывается общая картина системы заданий.

Для декоративной стилизации характерно абстрагирование – мысленное отвлечение от несущественных, случайных с точки зрения художника признаков с целью заострения внимания на более значимых, отражающих суть объекта деталях. В целом необходимо стремиться, чтобы композиция отвечала принципу архитектоничности, т.е. нужно выстраивать систему связей отдельных частей и элементов в единую целостность произведения.

В программе по композиции вопросу стилизации природных форм уделяется большое внимание. Это помогает овладеть аналитическим мышлением и способами оригинального выражения природы в трансформированных формах, т.е. производить преломление увиденного через индивидуальность художника. В отличие от иллюзорного изображения, стилизованное изображение дает возможность находить все новые оригинальные способы отображения действительности. При этом очень важен процесс нахождения ритма, создавая интересные группировки.

Особый интерес у студентов представляет тема натюрморта. Это, прежде всего обусловлено тем, что предметы, из которых составляется натюрморт, могут более свободно, чем другие объекты переосмысливаться и видоизменяться художником. Можно утверждать, что декоративное этюдирование натюрморта предполагает активную трансформацию предметов, составляющих данный натюрморт, в части их пластических характеристик, формы, цвета, размеров, места расположения и т.п. [2, с. 219].

Трансформируя в натюрморте отдельные его мотивы в орнаментальные изображения с видоизмененными пластическими и масштабными характеристиками, избавляясь от пространственной перспективы и объемной формы, художник стремится создать декоративное произведение, где стилизованные и эстетически убедительные формы организованы в интересные ритмические порядки. Конкретно-предметное изображение в этом случае переходит в пластическое [2, с. 221]. Но студенты должны при всей свободе творческих интерпретаций формы, чувствовать определенный предел. Например, нет оснований четко прямоугольные формы трансформировать в криволинейные.

Большую пользу в разработке эскизов композиции на основе трансформации натюрморта, оказывают работы, выполненные аппликативным способом, вначале в 2 – 3 ахроматических тонах, а затем в условной колористической гамме. Цель трансформации – сознательное

нарушение или полное разрушение пространственной воздушной перспективы постановки. В процессе работы размеры форм, расположение предметов можно произвольно менять, а сами формы трактовать плоско, силуэтно. Такие упражнения дисциплинируют композиционное видение главного, которое глаз схватывает просто и сразу; это главное по существу определяет композиционную схему. Именно с продумывания и построения композиционной схемы следует начинать работу над любой композицией. Каждая линия, каждый ритмический элемент, их пластическая убедительность, их компоновка на плоскости создают художественный образ. Композиция, выполненная максимально ограниченными средствами, мобилизует студента творчески преобразовать воспринимаемый в жизни образ.

Заметим, что во время практической деятельности — одновременно работает мышление и воображение. Причем богатство практической деятельности студента (эскизы композиций, наброски, зарисовки, этюды и др.), в которой он переходит от одной формы работы к другой, предполагает и некоторую смену характера художественного мышления и воображения. Таким образом, при создании композиции на основе условно стилизованных изображений активно работает воссоздающее воображение, позволяющее самостоятельно создавать новые, оригинальные художественные образы.

Безусловно, практические занятия по композиции — сложный процесс взаимодействия преподавателя и студента. Анализ практики освоения декоративной композиции выявил трудности, с которыми сталкиваются студенты в творческом процессе работы над условно — стилизованным изображением. Нужна большая предварительная работа не только со стороны студента, но и со стороны преподавателя, умение правильно отобрать материал, заинтересовать студентов, подвести их к осознанию непонятого, научить анализировать собственную композицию. Необходимо искать пути повышения эффективности формирования образного мышления и создания условий активизации творческих способностей студентов. И здесь важен учет гармоничного сочетания всех педагогических компонентов, направленных на решение исследуемого вопроса.

Литература

1. **Логвиненко Г.М.** Декоративная композиция: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Изобразительное искусство»/Г.М. Логвиненко. — М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2008. — 144 с.: ил. — (Изобразительное искусство). 2. **Козлов В.Н.** Основы художественного оформления текстильных изделий: Учебник для вузов. М. : Легкая и пищевая промышленность, 1981.— 264 с., ил.

Ільїна Н. В. Формування художньо-образного мислення студентів засобами композиції. У статті розглянуті проблеми формування художньо - образного мислення студентів засобами композиції на прикладі умовно - стилізованого натюрморту. Відмічені методичні рекомендації на прикладі виконання завдання. Аналіз практики освоєння декоративної композиції виявив труднощі, з якими стикаються студенти в творчому процесі роботи над декоративною

композицією. Необхідно шукати шляхи підвищення ефективності формування образного мислення і створення умов активізації творчих здібностей студентів.

Ключові слова: художньо-образне мислення, композиція, декоративна композиція, умовно-стилізоване зображення.

Piiena N. V. Forming of artistically-vivid thought of students by facilities of composition. In the article forming problems are considered artistically - vivid thought of students by facilities of composition on an example conditionally - the stylized still life. Methodical recommendations are marked on the example of the job processing. The analysis of practice of mastering of decorative composition educed difficulties into which students run in the creative process of prosecution of decorative composition. It is necessary to search the ways of increase of efficiency of forming of vivid thought and conditioning of activation of creative capabilities of students.

Keywords: artistically-vivid thought, composition, decorative composition, conditionally-stylized image.

УДК [75.03:7.047](477.61)“1900/2010”

О.П. Каспарі

ХУДОЖНЬО-СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ НА ЛУГАНЩИНІ У ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Стаття являє собою дослідження історії розвитку пейзажного жанру у творчості художників Луганщини ХХ ст. Окреслено основні художньо-стильові тенденції його розвитку у наш час.

Ключові слова: образ природи, пейзаж, художники Луганщини.

Живопис Луганщини є порівняно новим художнім явищем у контексті українського образотворчого мистецтва. Водночас він є сплавом кращих традицій і надбань різних художніх напрямків, течій, шкіл та разом з тим – утіленням “самобутньої мистецької регіоніки”, за висловленням філософа й мистецтвознавця О. В’ячеславової [1, с. 11]. Що саме створює неповторний колорит Луганської школи живопису і відрізняє її від інших художніх шкіл України? Як це не дивно, саме образи природи є основним критерієм пізнаваності, візитною карткою живопису Луганщини. У середині ХХ ст. в образотворчому мистецтві Луганщини чітко намітилися два провідних жанри – це натюрморт і пейзаж, які й дотепер визначають обличчя Луганської школи живопису.

З історії розвитку живопису Луганщини привертають увагу ряд статей науковців О. В’ячеславової та Н. Монастирської у журналі “Образотворче мистецтво”, каталог “Камінний цвіт Луганської землі” (2002 р.), два збірника матеріалів “Образотворче мистецтво Луганщини” (1999, 2000 рр.) за редакцією Л. Борщенко [2], каталог Луганської обласної Спілки художників України під загальною редакцією Н. Монастирської [1], каталоги і статті, присвячені творчості окремих художників Луганщини – І. Губському, В. Коробову, В. Кошовому, І. Паничу, О. Фільберту та ін.

Завдяки цим джерелам ми добре обізнані з історією розвитку образотворчого мистецтва на Луганщині у ХХ – початку ХХІ ст., проте досі